

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

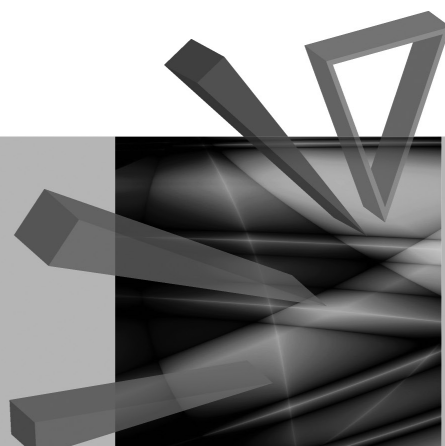
RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

267

Handel i inwestycje w semiglobalnym otoczeniu

Tom 1

Redaktorzy naukowi

**Jan Rymarczyk, Małgorzata Domiter,
Wawrzyniec Michalczyk**

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Jarosław Kundera, Leon Olszewski, Zdzisław Puślecki,
Kazimierz Starzyk, Krystyna Żołądkiewicz

Redaktorzy Wydawnictwa: Elżbieta Kożuchowska, Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Małgorzata Czupryńska

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-235-2 (całość)

ISBN 978-83-7695-239-0 t. 1

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Łukasz Ambroziak: Handel wewnątrzgałęziowy państw Grupy Wyszehradzkiej na przykładzie przemysłu motoryzacyjnego	11
Eric Ambukita: Wielkie gospodarki wschodzące – nowi partnerzy gospodarczy krajów Afryki	25
Anna Barwińska-Małajowicz: Inwestycje w kapitał ludzki w kontekście <i>brain waste</i>	37
Daša Belkovicsová: Theoretical models of financing tertiary education and its application on example of Slovakia.....	48
Mateusz Benedyk: Wpływ banków centralnych na inwestycje od czasu wybuchu kryzysu finansowego.....	54
Zbigniew Bentyn: Wpływ rozwiązań informatycznych na zmianę zachowań nabywczych klientów oraz rozwiązań logistycznych przedsiębiorstw handlowych.....	63
Joanna Bogolebska: Zarządzanie rezerwami walutowymi Chin – problemy i wyzwania.....	73
Magdalena Broszkiewicz, Paweł Broszkiewicz: Rola ładu korporacyjnego w przeciwdziałaniu manipulacjom na globalnych rynkach kapitałowych .	84
Ignacy H. Chrzanowski: Economics and politics of foreign direct investment. Is it beneficial for the recipient countries?.....	96
Anna Chrzęściewska: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne Indii.....	110
Małgorzata Czarnas: Rozwój korporacji transnarodowych na przykładzie Amazon.com.....	121
Elżbieta Czarny, Jerzy Menkes, Katarzyna Śledziwska: PKB i handel państw transformacji w czasie kryzysu gospodarczego	130
Katarzyna Czech: Realizacja celów Strategii Europa 2020 – Polska na tle wybranych krajów UE	140
Tomasz Dorożyński: Znaczenie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dla polskich regionów.....	151
Kamila Drelich: Controlling projektów jako narzędzie współpracy wewnętrzkoncernowej.....	162
Agnieszka Dybizbańska: Konkurencyjność państw strefy euro w kontekście kryzysu gospodarczego.....	170
Katarzyna Dymitrow: Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rozwój gospodarczy Indii	180

Po-Kai Fang: Taiwan's strategy of integrating into global and regional economy	190
Bartosz Fortuński: Proekologiczne podejście do energetyki i jej wpływ na handel zagraniczny Unii Europejskiej	200
Joanna Garlińska-Bielawska, Magdalena Opiola: Handel Maquiladora w kontekście obecnego kryzysu gospodarczego	210
Jadwiga Gierczycka: Wpływ kryzysu w strefie euro na sytuację gospodarczą Polski	221
Małgorzata Grącik-Zajaczkowski: Kraje rozwijające się w ramach rundy WTO z Doha	230
Bohdan Jeliński: Rekonfiguracja gospodarki globalnej (dynamika, mechanizmy, struktury)	241
Bogusław Kaczmarek, Katarzyna Święcicka: Potencjał rozwojowy (inwestycyjny) MŚP na terenie województwa łódzkiego	253
Barbara Klimas: Inwestycje w kapitał wiedzy jako wyzwanie dla polityki państwa w globalizującej się gospodarce	260
Szymon Kłopocki: Lokalna i globalna współpraca firm w klastrze	272
Irena Kociszewska, Monika Kamińska: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w latach 2007-2010	282
Aneta Kosztowniak: Przepływy BIZ i zmiany struktury akumulacji kapitału a wzrost gospodarczy w krajach wschodzących i rozwijających się	295
Anetta Kuna-Marszałek: Rola ekoinnowacji w strategii działania przedsiębiorstw na przykładzie systemów zarządzania środowiskiem	309
Jarosław Kuśpit: Rozwój stosunków gospodarczych z zagranicą krajów byłego ZSRR	320
Andżelika Kuźnar: Dobra niematerialne oparte na wiedzy jako czynnik wzrostu innowacyjności Unii Europejskiej	330

Summaries

Łukasz Ambroziak: Intra-industry trade of the Visegrad Countries: the case of automotive industry	24
Eric Ambukita: Big emerging economies – new economic partners for African countries	36
Anna Barwińska-Malajowicz: Investments in human capital in the context of “brain waste”	46
Daša Belkovicsová: Teoretyczne modele finansowania szkolnictwa wyższego i ich zastosowanie na przykładzie Słowacji	53
Mateusz Benedyk: Influence of central banks policies on investments since the financial crisis	62

Zbigniew Bentyn: The impact of information solutions on the change of customers' behavior and trading companies logistics.....	72
Joanna Bogolebska: Management of foreign reserves in China – problems and challenges.....	83
Magdalena Broszkiewicz, Paweł Broszkiewicz: The role of corporate governance in solving the problem of manipulations on the global capital markets.....	95
Ignacy H. Chrzanowski: Ekonomiczne i polityczne aspekty zagranicznych inwestycji bezpośrednich. Czy są one korzystne dla odbiorców?.....	109
Anna Chrzęściewska: Foreign Direct Investment outflows from India.....	120
Małgorzata Czarnas: Development of transnational corporations on the example of Amazon.com.....	129
Elżbieta Czarny, Jerzy Menkes, Katarzyna Śledziwska: GDP and trade of transformation countries in the time of the economic crisis.....	139
Katarzyna Czech: Implementation of goals of the Europe 2020 strategy – Poland compared to selected EU countries.....	150
Tomasz Dorożyński: The role of EU structural funds for regions in Poland..	161
Kamila Drelich: Controlling of projects as the instrument of intercompany cooperation.....	169
Agnieszka Dybizbańska: Competitiveness of the euro zone countries in the context of economic crisis.....	179
Katarzyna Dymitrow: The influence of direct foreign investments on the economic development of India.....	189
Po-Kai Fang: Tajwan: globalna i regionalna strategia integracji ekonomicznej.....	199
Bartosz Fortuński: Environmental approach to energy and its impact on foreign trade of the European Union.....	209
Joanna Garlińska-Bielawska, Magdalena Opiola: Trade under Maquiladoras in conjunction with the current economic crisis.....	220
Jadwiga Gierczycka: Impact of the crisis in the euro zone on the economic situation of Poland.....	229
Małgorzata Grącik-Zajaczkowski: Developing countries in the WTO Doha round.....	240
Bohdan Jeliński: Global economy reconfiguration.....	252
Bogusław Kaczmarek, Katarzyna Święcicka: An investment potential of SME in the area of Łódź Voivodeship.....	259
Barbara Klimas: Investments in knowledge capital as a challenge for the state policy in the globalizing economy.....	271
Szymon Kłopocki: Local and global firm cooperation in clusters.....	281
Irena Kociszewska, Monika Kamińska: Foreign direct investments in Poland between 2007-2010.....	294

Aneta Kosztowniak: FDI flows and changes of structure of capital accumulation vs. economic growth in the emerging and developing countries.....	308
Anetta Kuna-Marszalek: The role of eco-innovations in business strategy as an example of environmental management systems	318
Jarosław Kuśpit: The development of economic relations with foreign countries of the former USSR	329
Andżelika Kuźnar: Intangibles based on knowledge as a factor of the innovation growth of the European Union	339

Bartosz Fortuński

Uniwersytet Opolski

PROEKOLOGICZNE PODEJŚCIE DO ENERGETYKI I JEJ WPŁYW NA HANDEL ZAGRANICZNY UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie: Opracowanie stanowi analizę energetyki UE w świetle podejścia do zrównoważonego rozwoju i jego wpływu na handel Unii Europejskiej. Takie podejście do energetyki z jednej strony wpływa pozytywnie, z drugiej zaś negatywnie na konkurencyjność handlu UE. Aby polityka energetyczna UE mogła być w pełni zrealizowana, należałoby wprowadzić instrument promocji rozwiązań unijnych dotyczących zrównoważonego rozwoju w energetyce na całym świecie. Jego zastosowanie miałyby pozytywny wpływ m.in. na wzrost konkurencyjności handlu UE na świecie.

Słowa kluczowe: energetyka UE, zrównoważony rozwój, konkurencyjność, handel UE.

1. Wstęp

Unia Europejska (UE) od lat stara się działać zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Odpowiednie wytyczne dotyczące tej zasady zawarte są w większości dokumentów unijnych. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w sprawach dotyczących zarówno energetyki, jak i handlu unijnego. Podejście takie warunkuje odpowiednie zachowania. W energetyce przejawia się to przede wszystkim redukcją emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawą efektywnego wykorzystywania i wytwarzania energii oraz promowania nowych ekologicznych rozwiązań. Działania takie w sposób bezpośredni wpływają na konkurencyjność handlu UE na arenie międzynarodowej, z jednej strony niekorzystnie – przez wzrost kosztów wytwarzania energii, a z drugiej korzystnie – przez rozwój nowych technologii.

Celem artykułu jest prezentacja instrumentu, który może przyczynić się do propagowania rozwiązań zgodnych z ideą zrównoważonego rozwoju w energetyce, a ponadto ukazanie ich pozytywnego oddziaływania na wzrost konkurencyjności handlu międzynarodowego UE.

2. Ekologia i energetyka w UE

Podstawowym dokumentem dotyczącym energetyki w UE jest jej polityka energetyczna zawierająca zespół reguł, mechanizmów oraz instrumentów ekonomiczno-finansowych. Wskazuje ona m.in. na problemy związane z bezpieczeństwem energetycznym, konkurencyjnością gospodarki UE (niska cena energii), ochroną środowiska i efektywnością energetyczną¹.

Ze względu na realizację założeń koncepcji zrównoważonego rozwoju wspomniana polityka energetyczna jest częścią polityki ekologicznej. Jest ona spójna z unijną strategią zrównoważonego rozwoju oraz strategią ochrony klimatu. Oznacza to, że UE jest promotorem zrównoważonego rozwoju. Zależność taką wyraźnie widać w unijnej energetyce – ma miejsce energetyka odnawialna, redukcja emisji szkodliwych substancji, w szczególności CO₂. Problem jednak w tym, że inne kraje czy organizacje międzynarodowe skupiające państwa nie idą w tym samym kierunku. Prawdopodobnie wynika to z faktu, że działania takie niosą ze sobą wzrost kosztów wytwarzania energii, a co za tym idzie – spadek konkurencyjności produkcji poszczególnych gospodarek na arenie międzynarodowej. Oczywiście należy również w tym miejscu pamiętać o wzroście konkurencyjności gospodarek krajów wysoko rozwiniętych, takich jak np. Niemcy, Francja, stawiających na zieloną energię w zakresie rozwoju nowych technologii w energetyce.

Realizacja założeń koncepcji zrównoważonego rozwoju w energetyce UE widoczna jest przede wszystkim w dokumentach, które jej dotyczą, a są to m.in.²:

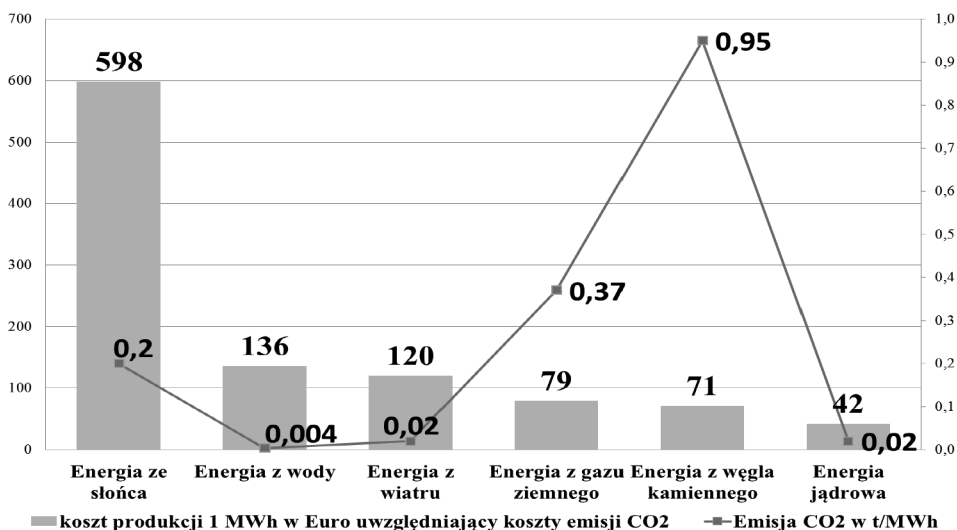
- Dyrektywa 96/61/WE – dotyczy zapobiegania i ograniczenia zanieczyszczeń – pozwolenia zintegrowane,
- Dyrektywa 2001/80/WE – dotyczy ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery,
- Dyrektywa 2003/87/WE – dotyczy handlu emisjami,
- Dyrektywa 2001/77/WE – dotyczy wspierania produkcji energii odnawialnej,
- Dyrektywa 2006/32/WE – dotyczy efektywności wykorzystania energii,
- Zielona Księga – europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii,
- Pakiet klimatyczno-energetyczny (2007 r.) – zarys nowej europejskiej polityki energetycznej na lata 2020-2050. Tego samego roku przyjęto dodatkowo nowe cele redukcji niektórych gazów,

¹ P. Jeżowski, *Koszty polityki klimatycznej UE dla polskich przedsiębiorstw energetycznych*, http://www.sgh.waw.pl/instituty/imsghccc2011/jezowski_paper.pdf [data dostępu: 16.03.2012].

² M. Borgosz-Koczwarą, K. Herlender, *Bezpieczeństwo energetyczne a rozwój odnawialnych energii*, „Energetyka”, nr 3, 2008. Por także: J. Malko, *Energetyczna Strategia Unii Europejskiej*, „Wokół Energetyki” 2006, nr 6; A. Kowalska, *Nowe dyrektywy UE dla obszaru elektroenergetyki*, „Energia Elektryczna” 2008, nr 4; *Polityka klimatyczno-energetyczna UE*, Społeczna Rada Narodowego Programu Redukcji Emisji, Warszawa 2010; *Zielona Księga. Europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii*, KOM(2006) 105, Bruksela, 08.03.2006.

- Dyrektywa 2009/28/WE – dotyczy promocji odnawialnych źródeł energii. Wskazano w niej również na technologie wychwytywania i magazynowania CO₂,
- w 2009 r. nowelizacja pakietu klimatycznego, w tym także wielu wcześniej obowiązujących dyrektyw.

Wszystkie powyższe dyrektywy i dokumenty, jak również ich nowelizacje ukazują jednoznaczny kierunek zmian w europejskiej energetyce zmierzający ku zastrzeżeniu wymogów ekologicznych. Oznacza to pójście Europy ścieżką rozwoju nowych technologii w dziedzinie energetyki. Należy jednak pamiętać, iż w wielu przypadkach energia pozyskana w wyniku zastosowania nowych technologicznie rozwiązań jest droższa od energetyki konwencjonalnej (rys. 1). Rozwiązanie takie może przyczynić się do budowy nowych miejsc pracy związanych z nowymi technologiami, z drugiej jednak strony – będzie oznaczało utratę miejsc pracy w energetyce konwencjonalnej i dziedzinach z nią powiązanych, np. m.in. z górnictwem.

Rys. 1. Koszty produkcji 1MWh energii elektrycznej i emisja CO₂ w t/MWh

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/22579, konkurencyjnosc_elektrowni_jadrowej_zalezy_od_kosztow_kapitalu.html [data dostępu: 16.03.2012].

Rozwiązania tego typu wpływają na jednostkowe ceny energii elektrycznej. To z kolei na koszty produkcji przemysłowej, świadczonych usług, a także na codzienne wydatki każdego z nas. Fakt, że energia elektryczna jest wykorzystywana w każdej dziedzinie życia, sprawia, że wzrost jej ceny dotyka w sposób bezpośredni całą gospodarkę narodową. Rozwiązanie takie bezpośrednio może wpływać na ograniczenie konkurencyjności gospodarki UE na arenie międzynarodowej, spadek wielkości eksportu i wzrost importu.

Aktualnie możemy zaobserwować, że świat nie idzie drogą zaproponowaną przez UE w zakresie rozwiązań prośrodowiskowych w energetyce. Oznacza to, że produkty wysokiej techniki w energetyce, produkowane przez UE, mogą mieć problem ze znalezieniem odbiorców poza jej granicami. W konsekwencji istnieje ryzyko, że UE pozostanie sama z wygórowanymi kosztami produkcji energii, co w rezultacie doprowadzić może do ucieczki części kapitału z UE do krajów, które nie będą miały tak wygórowanych ambicji ekologicznych. Niestety zjawisko takie mogłoby negatywnie wpłynąć na poziom bezrobocia w UE, znacznie je podnosząc.

Wpływ UE na całkowity poziom emisji CO₂ jest ograniczony. Emisja CO₂ na świecie w 2009 r. wyniosła 28 999,4 miliona ton, z czego 11 827,1 pochodziło z energetyki. Oznacza to, że w 2009 r. 40% emisji CO₂ na świecie pochodziło z sektora energetycznego. Największa część emisji CO₂ w UE przypada na energetykę, podobnie w innych krajach. W 2009 r. energetyka unijna wyemitowała 1305,8 miliona ton CO₂. W tym samym okresie energetyka USA wyemitowała 2190,2, Japonii 434,2, Indii 855,7, Rosji 812,7 i Chin 3294,7 miliona ton CO₂. Wszystkie te kraje należą do głównych partnerów handlowych UE. W tym samym roku liczba państw na świecie, których energetyka wyemitowała powyżej 100 milionów ton CO₂, wyniosła 19 – większość z nich to najwięksi partnerzy handlowi UE³.

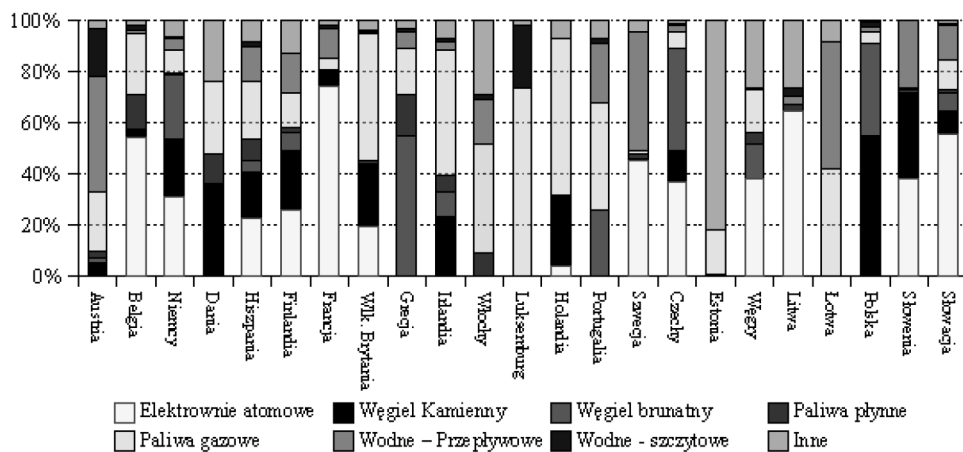
Na uwagę zasługuje fakt, że działania UE w zakresie wdrażania w życie koncepcji zrównoważonego rozwoju w energetyce będą miały sens jedynie wtedy, gdy pozostałe kraje będą działały podobnie. Należy w tym miejscu pamiętać, iż w przypadku emisji CO₂ UE odpowiada jedynie za ok. 15%⁴ światowej emisji, co oznacza, że działania UE nieoparte zaangażowaniem pozostałych gigantów gospodarczych świata, takich jak Chiny, USA, Indie czy Rosja, będą miały bardzo ograniczony charakter. Należy w związku z tym zaproponować odpowiedni instrument, który zachęcałby inne kraje do bardziej ekologicznego podejścia do energetyki, co jest zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Sama energetyka wewnątrz UE nie jest jednolita. Jej różnorodność wynika z wewnętrznych polityk energetycznych poszczególnych członków UE, jak również z zasobności poszczególnych państw w surowce energetyczne. Szczególnie dobrze widać to, jeśli się spojrzy na źródła energii w tych krajach (rys. 3). Omawiana sytuacja przekłada się zaś bardzo mocno na emisyjność energetyki na wspomnianym wyżej terenie. I tak w 2006 r. najwięcej, bo w przybliżeniu 700 ton CO₂ na 1 GWh energii elektrycznej i ciepłej, wyemitowała Polska. W tym samym czasie średnia UE wynosiła nieco ponad 450 ton CO₂ na 1 GWh energii. Natomiast najniższy poziom emisji odnotowano w Szwecji (poniżej 50) i Francji (ok. 80)⁵.

³ IEA, *CO₂ Emission from Fuel Combustion. Highlands*, Paris 2011; EUROSTAT, *External and Intra UE Trade. A Statistical Yearbook 1958-2010*, Luxemburg 2011.

⁴ P. Jeżowski, wyd cyt.

⁵ EUROSTAT, *Environmental statistic and account in Europe*, Luxemburg 2010.

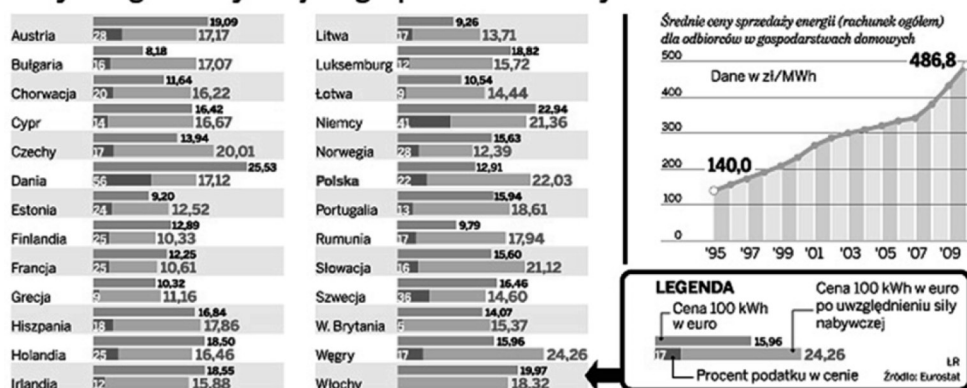
Rys. 2. Pozyskiwanie energii elektrycznej w ujęciu procentowym ze względu na jej rodzaj w 2002 r.

Źródło: <http://www.krzysiek.informacja.pl/wspsp/biomasa1.html> [data dostępu: 16.03.2012].

Taka struktura energetyki w UE w sposób niejednorodny obciąża kosztami konieczność dostosowania się jej do wytycznych ograniczających emisję CO₂. Najbardziej obciążona będzie polska energetyka, a co za tym idzie – i gospodarka Polski. W związku z już obowiązującymi przepisami w UE dotyczącymi handlu emisjami, odpowiedniego udziału energii zielonej w energetyce poszczególnych państw członkowskich, jak również opłat z tytułu emisji CO₂, mamy do czynienia ze wzrostem (nienaturalnym, wynikającym z różnego rodzaju opłat) ceny energii elektrycznej. Dotyczy to szczególnie krajów, w których odnotowujemy obecność wysokiej emisji CO₂. Na rysunku 2 widać, że teoretycznie najtańsza energia to ta pochodząca z siłowni tradycyjnych (np. węgiel). Dlatego też na dzień dzisiejszy należy spodziewać się dalszego wzrostu cen energii elektrycznej z elektrowni konwencjonalnych, co będzie wynikiem ograniczania emisyjności substancji szkodliwych w energetyce UE. Energia z elektrowni konwencjonalnych w innych rejonach świata jest tańsza, m.in. z powodu braku opłat za emisję. Oznacza to większą konkurencyjność gospodarek spoza obszaru UE – niższe koszty dla gospodarki i społeczeństwa.

Warto też zwrócić uwagę, iż cena energii w odniesieniu do parytetu siły nabywczej w danym kraju kształtuje się w sposób bardzo zróżnicowany. Wpływ na taki stan rzeczy mają następujące czynniki: rodzaj siłowni, a przez to nakłady na jej uruchomienie, emisyjność i koszty z tym związane oraz warunki gospodarcze, materialne i społeczne w poszczególnych krajach. Ich zróżnicowanie cenowe jest ogromne (rys. 3). Biorąc pod uwagę siłę nabywczą, mamy do czynienia z rozpiętością cenową w zakresie od 10,33 euro za 100 kWh dla gospodarstw domowych w Finlandii do 24,26 na Węgrzech. Taka sytuacja w sposób bezpośredni warunkuje konkurencyjność gospodarek poszczególnych państw wewnątrz UE, ale również całej UE z innymi państwami.

Ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych

Rys. 3. Cena energii elektrycznej w UE dla odbiorców indywidualnych

Źródło: http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/464699,prad_zdrozeje_od_stycznia.html [data dostępu: 16.03.2012].

Rodzaj siłowni warunkuje jej poziom emisji, kosztów produkcji, jak również wielkość początkową inwestycji. Oznacza to, że możemy mieć do czynienia z nierównomiernymi skutkami wzrostu zatrudnienia i jego spadku na terenie UE. Kraje wysoko rozwinięte nie będą miały problemów z rozwojem nowych technologii i nowych miejsc pracy z tym związanych, natomiast kraje średnio rozwinięte muszą liczyć się z zagrożeniem utraty wielu miejsc pracy. Wpłyne to na zmniejszenie konkurencyjności niektórych gospodarek wewnątrz UE.

3. Energetyka a handel w Unii Europejskiej

Podstawowymi celami polityki handlowej UE są: przyspieszenie wzrostu gospodarczego, który ma być inteligentny i zrównoważony, a także nowe miejsca pracy. Aby te warunki zostały spełnione, wskazuje się również na drugą stronę – czyli na państwa współpracujące z UE w wymianie handlowej. Partnerzy UE powinni podjąć podobne staranie w tych samych wymiarach co UE. Polityka handlowa zakłada ciągłe znoszenie barier w handlu, promowanie standardów międzynarodowych oraz ekologizację gospodarki. Wzrost, o jakim mówi się w polityce handlowej, to wzrost silny, trwały i zrównoważony. Polityka ta wskazuje również na pewne zagrożenia dla rynków pracy poszczególnych członków Unii wynikające z otwartości gospodarki⁶.

Handel zagraniczny UE jest nastawiony na innowacyjność i wynikającą z niej przewagę konkurencyjną. Wskazuje się również na problemy wynikające z odmien-

⁶ Komisja Europejska, *Handel, wzrost i polityka światowa. Polityka handlowa jako kluczowy element strategii Europa 2020*, COM(2010)612.

nego podejścia różnych krajów świata do takich kwestii, jak: poziom zdrowia, bezpieczeństwo czy ochrona środowiska. UE będzie chciała nakłonić te kraje do równie wysokich standardów, jakie obowiązują w krajach członkowskich. Główną zachętą, na którą się wskazuje, może być rynek wewnętrzny składający się z 500 milionów konsumentów⁷.

W polityce handlowej odnajdujemy odwołania do redukcji emisji zanieczyszczeń, które winny być przez nią wspierane. Wyznaczono jej zadanie promowania ekologicznego wzrostu gospodarczego na świecie.

Analizując dane z Eurostatu, widzimy, że UE jest największym eksporterem i inwestorem zagranicznym oraz odbiorcą bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na świecie. Od 1970 r. jest ona największym eksporterem na świecie, w 2010 wielkość jej eksportu wyniosła 1349,2 mld EUR, co stanowiło 16% eksportu globalnego. W dziedzinie importu UE zajmowała 1. lub 2. miejsce, na zmianę z USA, natomiast w roku 2010 zajęła 1. miejsce i jej import kształtował się na poziomie 1509,1 mld EUR, co stanowiło 17,3% światowego importu⁸.

Oznacza to, że gospodarka UE jest bardzo mocno powiązana z innymi gospodarkami świata. Jednakże działa to także w drugą stronę, dlatego też możemy zauważyć, że także inne gospodarki w znacznym stopniu zależą od samej UE. Fakt ten UE powinna wykorzystać do promowania wśród swoich partnerów handlowych rozwiązań proekologicznych.

Na konkurencyjność handlu UE oddziałuje również jej energetyka. Wpływ ten związany jest z efektywnością wykorzystywania energii elektrycznej w poszczególnych działach gospodarki, z jej ceną, która w przypadku elektrowni konwencjonalnych jest zawyżona przez różnego rodzaju opłaty ekologiczne. Zagrożeniem dla handlu UE nie są zatem aktualne wytyczne dotyczące energetyki, lecz założenia długofalowe. Te zaś mogą, przynajmniej w krótkim i średnim okresie, niekorzystnie wpływać na kształtowanie się cen energii elektrycznej w państwach UE względem wartości omawianego towaru w innych państwach. Przez to produkcja wielu artykułów może być mniej konkurencyjna niż w innych krajach, co może wpłynąć na wzrost importu i spadek eksportu. Oczywiście wskazuje się również na potencjał rozwoju eksportu wysokich technologii w energetyce. Jak jednak już wspomniano w tym artykule, nie ma pewności, czy wzrost eksportu produktów wysokich technologii w energetyce wyrówna straty ze spadku eksportu w innych dziedzinach.

Założenia polityki handlowej wskazują na pójście UE drogą zrównoważonego rozwoju. UE w zgodzie zarówno z ideą zrównoważonego rozwoju, jak i z założeniami polityki handlowej na świecie powinna promować na zewnątrz tę ideę. Taka promocja mogłaby nastąpić przez instrument, pewnego rodzaju opłatę ekologiczno-energetyczną. Poza tym odosobnione działania UE na polu ograniczania emisyj-

⁷ Tamże.

⁸ EUROSTAT, *External and intra UE trade...*

ności gospodarek nie są w stanie skutecznie oddziaływać globalnie, jeśli pozostałe kraje idą w przeciwnym kierunku. Taki instrument mógłby to zmienić.

Rozwiązanie takie mogłoby być bardzo skutecznym narzędziem promowania dochodzenia do zrównoważonego rozwoju od strony ekologicznych rozwiązań w różnych dziedzinach życia. Z początku zmiany te wynikałyby z przemian w energetyce, która wpływa praktycznie na wszystkie dziedziny funkcjonowania gospodarki, ale i społeczeństwa. To natomiast mogłoby doprowadzić do transformacji w kolejnych wymiarach zrównoważonego rozwoju – społecznym i ekonomicznym. Skuteczność tego instrumentu byłaby zależna głównie od jego ceny. Koszt tego rozwiązania powinien być z jednej strony na tyle niski, aby nie zniechęcać partnerów handlowych do wymiany, a z drugiej na tyle uciążliwy, aby nakłonić ich do proekologicznych zmian w swojej energetyce.

Opłaty z tego wynikające obciążałyby importerów UE, w głównym stopniu zależnych od takich czynników, jak: emisyjność energetyki oraz jej efektywność wykorzystania. Mogłyby być one nowym źródłem dochodów budżetu UE (gdyby przyjąć, że 1% wartości importu to wpływy za 2010 rok, to wyniosłyby one ponad 11,5 mld EUR)⁹. I w założeniu powinny tworzyć fundusz, którego celem byłoby wspieranie przemian energetyki w stronę energetyki niskoemisyjnej, taniej, a co za tym idzie – bardziej zrównoważonej. Beneficjentami tego funduszu powinny być kraje zarówno UE, jak i te spoza jej obszaru. Takie działania mogłyby również zapewnić większy popyt na nowe ekologiczne technologie w energetyce, wytwarzane np. przez UE, co niewątpliwie przyczyniłoby się do wzrostu jej eksportu.

Instrument taki miałby szerokie spektrum działania. W wyniku jego zastosowania można by osiągnąć m.in.:

- rozprzestrzenienie się idei zrównoważonego rozwoju,
- redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza generowanej przez energetykę i inne działy gospodarki,
- zwiększenie konkurencyjności UE w handlu międzynarodowym,
- rozwój nowych ekologicznych technologii w energetyce i w innych branżach,
- zapewnienie dodatkowych środków na modernizację energetyki w UE i na świecie,
- wzrost eksportu UE,
- dodatkowe źródło dochodu budżetu UE.

4. Wnioski

Jednym z kryteriów konkurencyjności na globalnym rynku jest cena. W każdym produkcie i usłudze znajdujemy koszty związane z energią elektryczną. Przez to cena prądu znacznie wpływa na ceny poszczególnych dóbr i usług, a przez to bezpośrednio na konkurencyjność w handlu zagranicznym. W UE problem ten dotyczy

⁹ Tamże.

handlu zarówno wewnątrzunijnego, jak i zagranicznego. Polityka energetyczna UE oddziałuje na wyższą cenę energii elektrycznej, a co za tym idzie – na spadek konkurencyjności. Z drugiej strony podejście takie ma ogromny wpływ na rozwój nowych technologii – co powoduje wzrost konkurencyjności. Jednakże odosobnione działania UE w dziedzinie rozpowszechniania zrównoważonego rozwoju w energetyce powodują większe koszty niż korzyści dla gospodarki UE. Aby wspomóc proces umiędzynarodowienia idei zrównoważonego rozwoju w światowej energetyce i nie tylko, zaproponowano UE zastosowanie instrumentu, który umożliwiłby ten proces. Przez ten instrument możliwe byłoby zrealizowanie wielu celów naraz. Ponadto mógłby on w znaczny sposób przyspieszyć rozwiązania proekologiczne w energetyce światowej, co istotnie poprawiłoby obecną sytuację ekologiczną na świecie.

Literatura

- Borgosz-Koczwara M., Herlender K., *Bezpieczeństwo energetyczne a rozwój odnawialnych energii*, „Energetyka” 2008, nr 3.
- EUROSTAT, *External and intra UE trade. A statistical yearbook 1958-2010*, Luxemburg 2011.
- EUROSTAT, *Environmental statistic and account in Europe*, Luxemburg 2010.
- IEA, *CO₂ Emission from Fuel Combustion. Highlands*, Paris 2011.
- Jezowski P., *Koszty polityki klimatycznej UE dla polskich przedsiębiorstw energetycznych*, http://www.sgh.waw.pl/instituty/imsj/ccc2011/jezowski_paper.pdf [data dostępu: 16.03.2012].
- Komisja Europejska, *Handel, wzrost i polityka światowa. Polityka handlowa jako kluczowy element strategii Europa 2020*, COM(2010)612.
- Kowalska A., *Nowe dyrektywy UE dla obszaru elektroenergetyki*, „Energia Elektryczna” 2008, nr 4.
- Malko J., *Energetyczna Strategia Unii Europejskiej*, „Wokół Energetyki” 2006, nr 6.
- Polityka klimatyczno-energetyczna UE*, Społeczna Rada Narodowego Programu Redukcji Emisji, Warszawa 2010.
- Zielona Księga. Europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii*, KOM(2006) 105, Bruksela, 08.03.2006.

Źródła internetowe

- http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/22579,konkurencyjnosc_elektroni_jadrowej_zalezy_od_kosztow_kapitalu.html [data dostępu: 16.03.2012].
- <http://www.krzysiek.informacja.pl/wspsp/biomasal.html> [data dostępu: 16.03.2012].
- http://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/464699,prad_zdrozeje_od_stycznia.html [data dostępu: 16.03.2012].

ENVIRONMENTAL APPROACH TO ENERGY AND ITS IMPACT ON FOREIGN TRADE OF THE EUROPEAN UNION

Summary: This paper presents an analysis of energy sector in the EU, with regard to sustainable development and its impact on trade in the European Union. This approach to energetics on the one hand has a positive effect but on the other a negative impact on trade competitiveness of the EU. In order to fully implement the EU energy policy it would be needed to make an instrument of EU arrangements for the promotion of sustainable development in the energy sector worldwide. Its use would have a positive influence among others on the increase of the competitiveness of the EU's global trade.

Keywords: EU energy, sustainable development, competitiveness, EU trade.